

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1934 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av ett institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 6 april 1934 dagtecknad proposition nr 260 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att

dels för tecknande av aktier i ett enligt av föredragande departementschefen angivna grunder upprättat institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet under Utgifter för kapitalökning och rubrik Fonden för statens aktier för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av kronor 5,000,000;

dels besluta, att från riksgäldskontoret skola till institutet såsom garantifond överlämnas svenska statens fyra procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av tolv miljoner kronor, med rätt för institutet att enligt bestämmelserna i bolagsordningen förfoga över obligationerna;

dels besluta, att fullmäktige i riksgäldskontoret skola i fall av behov tillhandahålla medel såväl för tecknande av aktier i institutet till högst tre miljoner kronor utöver förberörda belopp av fem miljoner kronor som ock för inlösen av aktier, vilka tillhöra annan än staten;

dels ock höja den i förslaget till riksstat upptagna inkomstiteln F. Övriga lånemedel med kronor 5,000,000.

Vid propositionen äro fogade förslag till *dels* bolagsordning för det föreslagna institutet, innefattande de för institutets organisation och rörelse grundläggande bestämmelserna, *dels ock* reglemente för institutet, innefattande regler för institutets utlåningsrörelse och förvaltning. Dessa förslag hava bilagts detta utlåtande (*Bilagor A och B*).

I likalydande *motioner* I: 361 av herrar *Bissmark* och *Ernfors* samt II: 638 av herrar *Leffler* och *Lithander* har hemställts, »att riksdagen måtte avslå de förslag, som framlagts i förevarande proposition nr 260».

Ifrågavarande proposition och motioner hava hänvisats till statsutskottet. Efter överenskommelse mellan stats- och bankoutskotten hava desamma behandlats av sammansatt stats- och bankoutskott.

Beträffande motiveringen för de framställda förslagen får utskottet, i den mån redogörelse för förslagen ej lämnas i utskottets yttrande, hänvisa till propositionen och motionerna.

Frågans uppkomst.

I sitt den 17 juni 1927 avgivna betänkande anförde 1924 års bankkommitté — efter att hava fastslagit önskvärdheten av en förändring i rådande förhållanden i fråga om industriens och bankernas beroende av varandra — att kommittén på ett tidigare stadium av sitt arbete undersökt, huruvida möjligheten för ett företag att erhålla kredit i form av obligationslån skulle underlättas genom inrättande av ett särskilt för ifrågavarande kreditbehov avsett institut, som efter mönster av allmänna hypoteksbanker och stadshypotekskassan förfogade över en viss statsgaranti till stärkande av säkerheten för utfärdade obligationer. Sedan ifrågavarande undersökning gjorts, hade emellertid förhållandena väsentligen förändrats, närmast beroende på inträdd lättnad på kapitalmarknaden. Vid sådant förhållande ville kommittén, som ansåg inrättandet av ett obligationskreditinstitut av antytt slag icke böra ifrågakomma utan att ett verkligt behov därav förelåg, icke framlägga något förslag i denna riktning utan endast framhålla, att om i en framtid förhållandena i förevarande hänseende skulle förändras, frågan om inrättande av ett dylikt institut kunde upptagas till prövning.

I utlåtande den 5 januari 1933 över 1932 års banksakkunnigas den 8 december 1932 avgivna betänkande erinrade *fullmäktige i riksbanken* om det av 1924 års bankkommitté berörda spørsmålet rörande inrättandet av ett särskilt kreditgivningsinstitut för näringslivets behov samt anförde, att frågan om ett organ för den långfristiga och den medellånga kreditgivningen — varmed betecknades den kreditgivning, som omfattar längre tid än den för bankerna regelmässigt tillåtna kredittiden av ett år — syntes fullmäktige vara av sådan betydelse, att, även om den för det dåvarande icke kunde finna sin lösning, dess upptagande dock icke borde allt för länge uppskjutas.

Fullmäktige i riksbanken hemställde därefter i skrivelse till chefen för finansdepartementet den 24 november 1933 om utredning i ämnet. Jämte det fullmäktige i skrivelsen närmare utvecklade de skäl, vilka talade för inrättande av ett särskilt organ för såväl långfristig som medellång kreditgivning till företag inom näringslivet — därvid med långfristig kreditgivning betecknades krediter på längre tid än tio år och med medellång kreditgivning avsåges krediter löpande från ett till tio år — angavos i skrivelsen tillika särskilda fall, då en dylik kreditgivning lämpligen kunde tillgodoses genom det ifrågasatta institutet.

Över fullmäktiges framställning inhämtades utlåtande från *bank- och fondinspektionen*, som förklarade sig tillstyrka en utredning av förevarande fråga under uttalande bland annat, att en särskild anledning till att en sådan utredning omedelbart igångsattes och även påskyndades vore det för upplåning på lång sikt förmånliga ränteläget, varav det tilltänkta

kreditorganet, därest detsamma komme till stånd i en nära framtid, och indirekt även dess klientel kanske skulle kunna profitera.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 januari 1934 tillkallade chefen för finansdepartementet *sakkunniga* med uppdrag att, i enlighet med av departementschefen angivna riktlinjer, verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om inrättande av ett institut för långfristig kreditgivning åt företaget inom näringslivet.

I ett den 14 februari 1934 avgivet betänkande hava de sakkunniga framlagt resultatet av den i anledning av berörda uppdrag verkställda utredningen. — Över betänkandet hava efter remiss yttranden avgivits av åtskilliga myndigheter och korporationer.

Utskottets yttrande.

Behovet av särskild anordning för kreditgivning på längre tid.

Såsom de sakkunniga framhålla har näringslivet — varmed här avses industrien och handeln samt närstående näringsgrenar — hittills huvudsakligen kunnat få sitt behov av kredit, såväl långfristig som kortfristig, tillgodosett genom affärsbankerna. Särskilt ur likviditetssynpunkt hava emellertid olägenheter visat sig uppkomma därigenom att bankerna, vilkas medelsanskaffning till väsentlig del äger rum genom inlåning med mer eller mindre kort uppsägningstid, måst i stor utsträckning tillhandtagå med till sin karaktär långa anläggnings- och förlagskrediter. I syfte att ernå en sanering av bankväsendet vidtogo statsmakterna i fjol vissa ändringar i den dittillsvarande banklagstiftningen, ägnade att försvåra bankernas kreditgivning på längre tid. Enligt nuvarande lagstiftning och av Kungl. Maj:t fastställda bolagsordningar för bankerna är möjligheten för dessa att meddela krediter, bundna för längre tid på ett för låntagaren betryggande sätt, i hög grad kringskuren. Såsom de sakkunniga framhållit lära de formellt sett kortfristiga bankkrediter, som genom nödtvungna omsättningar i realiteten äro långfristiga, i regel icke motsvara andemeningen i banklagstiftningen och det egentliga syftet med bolagsordningens bestämmelser. De sakkunniga uttala, att bankerna, oavsett de principer, efter vilka deras utlåningsrörelse tidigare ägt rum, numera skola låta sig angeläget vara att undvika en kreditgivning, som icke står i överensstämmelse med lagens intentioner, samt att man därför har anledning förutse en tendens till ökad obenägenhet hos bankerna att lämna krediter, som ej kunna tänkas bliva återbetalda på jämförelsevis kort tid.

I det övervägande flertalet av de över de sakkunnigas betänkande avgivna yttrandena förutsattes ock, att ett visst behov av särskilda anordningar för en mera fast kreditgivning förefinnes. Den uppfattning i motsatt riktning, som kommit till uttryck i vissa yttranden, utgår väsentligen från det förhållandet, att bankerna enligt hittillsvarande praxis, när

förfallotiden för ett tidsbegränsat lån inträder, medgiva omsättning av lånet. Departementschefen har gentemot denna invändning framhållit, att densamma förlorade sin betydelse vid den omläggning av principerna för bankernas kreditgivning, varom ovan nämnts.

Vad i ärendet förekommit synes utskottet ådagalägga, att bankerna sakna förmåga att tillmötesgå anspråk på sådan bunden kredit, som näringslivet har behov av i främsta rummet för anläggningsändamål, samt att sålunda en viss lucka i näringslivets kreditmöjligheter förefinnes.

Då det gäller att ernå en anordning, varigenom näringslivets behov av långfristig kredit skulle kunna tillgodoses, har från vissa håll det förslaget framförts, att bankerna skulle medgivas rätt att utlämna lån på längre tid, i den mån de till minst samma belopp även verkställde inlåning på motsvarande tid. Denna lösning av kreditfrågan har emellertid av de sakkunniga och departementschefen bestämt avvisats såsom ägnad att i avsevärd mån motverka syftet med de nyligen genomförda ändringarna i banklagen. Icke heller utskottet vill för sin del medverka till en omläggning av de i föl uppdragna riktlinjerna för bankernas verksamhet.

Från nu angivna utgångspunkt finner utskottet, i likhet med de sakkunniga och departementschefen, erforderligt, att möjlighet beredes näringslivet att vid sidan av affärsbankerna erhålla kredit på längre tid. Då, såsom de sakkunniga ansett sig kunna konstatera, förutsättningar för tillkomst på enskild väg av sådan kreditgivning saknas, synes för ändamålet lämpligen böra med statens medverkan inrättas ett särskilt institut för medellång och långfristig kreditgivning.

Allmänna riktlinjer för institutets kreditgivning.

Enligt det föreliggande förslaget skulle här avsedda institut i huvudsak bygga sin kapitalanskaffning på obligationsutgivning men däremot icke bliva beroende av inlåning på kort tid från allmänheten. Härigenom skulle det bliva möjligt för institutet att utan svårigheter ur likviditetssynpunkt tillhandahålla näringslivet *bundna lån på längre tid mot fast ränta*. I sådant avseende skulle institutet kunna bliva till stort gagn särskilt för de medelstora och mindre företagen, för vilka möjlighet till upplåning på längre sikt genom emitterande av obligationslån i regel icke står till buds.

Med avseende å de krav, som ur soliditetssynpunkt synas böra ställas på det ifrågavarande institutet, hava de sakkunniga uttalat, att institutet i sin reguljära kreditgivning icke bör taga andra *risker* än sådana, som vid en utlåningsrörelse på längre tid vore att anse såsom normala. Sålunda borde vid kreditgivningen icke tagas annan hänsyn till förhållandena på arbetsmarknaden än som vore förenlig med en ur risksyn-

punkt betryggande prövning av de ställda säkerheterna, och institutet borde icke ikläda sig några företagarrisker.

Bland de *olika kreditbehov*, som det nya institutet enligt de sakkunniga skulle tillhandahålla, må främst nämnas krediter för anläggningar för utvidgning av olika grenar av det svenska näringslivet, vare sig dessa anläggningar igångsattes av ett nystartat företag eller representerade en ökning av ett äldre företags produktionskapacitet. Jämväl kreditgivning, avseende en rationalisering av driften inom företag på skilda områden, syntes böra bliva ett viktigt föremål för institutets verksamhet. Den till sin natur mera rörliga krediten borde visserligen i regel handhavas av bankerna, men fall kunde tänkas, då behov, som eljest tillgodosåges genom sådan kredit, av särskilda skäl påkallade en kreditgivning, bunden på längre tid och med fast ränta, och därför lämpligen borde täckas genom anlåtande av det nya institutet. Med utgångspunkt från den fastslagna allmänna principen, att kredit bör av institutet lämnas endast mot fullt betryggande säkerhet, hava de sakkunniga i fråga om överflyttning av lån från bankerna till institutet och om kreditgivning åt exportindustrien framhållit, att under förutsättning att säkerheterna bleve av den beskaffenhet, att institutet skulle på grundval av dem kunnat utlämna helt ny kredit, i och för sig intet vore att erinra mot att krediter för anläggningsändamål övertoges från bankerna. Där ny kreditgivning icke kunde ordnas tillfredsställande utan övertagande av en äldre kredit åt samma företag, borde såsom villkor för den nya krediten uppställas, att säkerheten även för den äldre krediten vore betryggande eller att den förut engagerade banken iklädde sig ansvar för denna kredit gentemot institutet. I fråga om krediter, som avsåge att möjliggöra igångsättande av en ny rörelse, kunde institutet, därest det hyste förtroende för företaget men detta ej från början kunde ställa betryggande säkerheter, på förhand ställa i utsikt att på vissa villkor övertaga anläggningskrediten, sedan företaget genom mera tillfällig bankkredit kommit till stånd och kunde erbjuda erforderliga säkerheter. Beträffande exportindustrierna vore det önskvärt, att institutet i sin mån kunde medverka till stärkande av deras konkurrenskraft på världsmarknaden, men kravet på betryggande säkerhet, vilket icke borde uppgivas, komme sannolikt i många fall att innebära ett hinder för kreditgivning till dessa företag.

Departementschefen har funnit de av de sakkunniga uppdragna riktlinjerna i stort sett vara ägnade att tjäna som vägledning vid handhavandet av det föreslagna institutets kreditgivning. I fråga om övertagande av krediter, som beviljats av bankerna, måste emellertid den möjligheten alldeles uteslutas, att institutet kunde komma att gå bankerna tillhanda med att från dem avlyfta krediter, som numera innebure farliga engagemang. De villkor, som av de sakkunniga angivits för överflyttning av bankkrediter, syntes departementschefen på ett betryggande sätt förebygga den antydda risken. Vissa nu bestående bankkrediters överförande till insti-

tutet skulle kunna vara till gagn för vederbörande banks likviditet och därmed befrämja ett av syftena med banklagstiftningens reformering. Men med de tämligen starkt begränsade möjligheter till utlåning, som åtminstone till en början syntes komma att stå institutet till buds, gällde det likväl för dess ledning att tillse, att ej alltför stor del av det utlånade kapitalet komme att representeras av tidigare bankkrediter, till skada för institutets av de sakkunniga betonade uppgift att verka stimulerande på svenskt näringsliv och därmed skapa nya arbetstillfällen. Beträffande kreditgivningen till skeppsvarv och andra exportindustrier ville departementschefen framhålla att, ehuru för beviljandet av kredit förutsattes fullgod säkerhet, det likväl, med hänsyn till att varje slag av sådan säkerhet skulle kunna godtagas, icke syntes vara för dessa industrier uteslutet att i högre grad än de sakkunniga föreställt sig begagna institutets kreditgivning.

För egen del kan utskottet helt ansluta sig till de synpunkter, som i propositionen anlagts på frågan om arten och omfattningen av det nya kreditinstitutets utlåningsrörelse. I detta sammanhang vill utskottet emellertid särskilt understryka vikten av att institutets verksamhet handhaves efter fullt affärsmässiga grunder samt att låneansökningarna prövas med beaktande i första hand av de erbjudna säkerheterna utan hänsyn till ovidkommande synpunkter. Särskilt som det här är fråga om långfristig kreditgivning, vilken enligt vad erfarenheten visat i regel är förenad med större risker än en kreditgivning på kort sikt, är det givetvis angeläget, att institutets ledning iakttagit stor försiktighet. I längden torde institutet bäst kunna fylla sin uppgift, om det skötes efter ekonomiskt sunda principer. Endast under denna förutsättning torde man kunna utgå från att institutets upplåningsbehov skall kunna bli tillgodosett på ett för låntagarna förmånligt sätt.

I anslutning till vad utskottet sålunda anfört vill utskottet ifrågasätta den jämkningen i § 2 i förslaget till bolagsordning, att däri angives, att säkerheten för lånen skall vara *fullt* betryggande.

Grunderna för institutets organisation och verksamhet.

De sakkunniga hava ifråga om *institutets organisation* föreslagit, att staten bör taga initiativet till institutets bildande och i första hand bidra till finansieringen av dess kapitalbehov, att med hänsyn till önskvärdheten att bereda institutet tillgång till bankmässig sakkunskap och erfarenhet och att skapa garanti för ett gagneligt samarbete med bankerna tillfälle bör beredas dessa att medverka vid institutets bildande såsom delägare i detsamma, samt att åt institutet bör givas formen av ett aktiebolag och dess verksamhet regleras enligt lagen om aktiebolag och ej enligt banklagstiftningen. Aktiekapitalet skall enligt förslaget fastställas till 8 miljoner kronor, fördelat på aktier å 10,000 kronor. Av aktiekapitalet

tecknar staten minst 5 miljoner kronor och återstoden avses för teckning av bankerna. Staten ställer till förfogande en garantifond i statsobligationer, uppgående till minst 12 miljoner kronor, att, på sätt närmare framgår av § 5 i förslaget till bolagsordning, utgöra en särskild säkerhet för institutets upplåning. Bolagets rätt att ingå förbindelser begränsas sålunda, att förbindelsernas sammanlagda kapitalbelopp icke får uppgå till mer än fyra gånger beloppet av garantifonden, i vilken, sedan bolaget kunnat avsätta medel till reservfond, sistnämnda fond bör i förevarande hänseende inräknas. Vad angår bolagets utlåningsrörelse, skulle till dess förfogande enligt nyss angivna grunder kunna ställas ett belopp av inemot 60 miljoner kronor, nämligen dels bolagets aktiekapital, 8 miljoner kronor, dels ock upplånade medel till ett belopp av 48 miljoner kronor, samt, i den mån avsättning äger rum till reservfonden, ytterligare upplånade medel.

Med avseende å *reglerna för institutets utlåningsrörelse* innebär de sakkunnigas förslag, att endast då särskilda omständigheter därtill föranleda lån böra utlämnas på längre tid än tio år. Bolaget skulle alltså få till väsentlig uppgift att tillhandahålla medellång kredit. Beträffande övriga bestämmelser, som äro avsedda att ligga till grund för utlåningens bedrivande, hänvisas till bilagda reglementsförslag.

Mot de sålunda föreslagna principerna för institutets organisation och utlåningsrörelse hava i stort sett anmärkningar icke framställts i de över förslaget avgivna yttrandena. Bank- och fondinspektionen har emellertid framhållit såsom önskvärt, att den långfristiga krediten, d. v. s. den mer än tioåriga, icke, på sätt de sakkunniga föreslagit, göres till undantagsfall, varjämte inspektionen ifrågasatt, huruvida icke meddelande av krediter på kortare tid än t. ex. fem år borde i regel undantagas från bolagets uppgift.

Beträffande den långfristiga krediten har departementschefen uttalat, att den av de sakkunniga föreslagna principen tills vidare borde läggas till grund för bolagets verksamhet och att erfarenheten finge fälla utslaget i fråga om en framtida omläggning härutinnan. Att från bolagets verksamhet undantaga meddelande av krediter på kortare tid än visst antal år finner departementschefen, i överensstämmelse med de förut utvecklade synpunkterna på affärsbankernas kreditgivning, icke böra ifrågakomma, därvid emellertid borde fasthållas, att bolaget icke borde hava till uppgift att konkurrera med bankerna inom deras legitima verksamhetsområde.

Kungl. Maj:ts förslag i nu förevarande del har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att bolagets aktier synts utskottet lämpligen böra lyda å lägre belopp än 10,000 kronor. Enligt § 6 i förslaget till bolagsordning kan nämligen ifrågakomma, att aktier i viss utsträckning övergå på enskilda aktieägare, andra än banker. Med hänsyn härtill vill utskottet förorda, att aktievärdet bestämmes till 1,000 kronor.

Beträffande *fördelningen av bolagets aktier på staten och enskilda* hava de sakkunniga särskilt behandlat frågan om möjligheten för en bank, som är aktieägare i företaget, att avhända sig sitt aktieinnehav. Härvid skulle det till en början stå banken fritt att överlåta aktierna å annan bank. Emellertid anse de sakkunniga rimligt, att banken även skall kunna påfordra, att staten löser aktierna till sig. I så fall vore det å andra sidan naturligt, att även staten tillerkändes rätt att påfordra inlösen av de enskildas aktier. Närmare bestämmelser om rätt i nämnda hänseenden ävensom om beräkning för sådant fall av lösesumman för aktie hava upptagits i § 6 i förslaget till bolagsordning.

Förslag till ändring av förenämnda bestämmelser har framställts av trävaruexportföreningen, som förordat, att inlösningsrätt och inlösningskyldighet av aktier skulle bortfalla samt att fördelningen av aktiekapitalet mellan staten och bankerna skulle från början vara en gång för alla bestämd. Kommerskollegium har vidare funnit ifrågavarande bestämmelser innebära en allvarsam risk beträffande vidmakthållandet av bankintresset i kreditinstitutet och därmed av det önskvärda samarbetet mellan detsamma och bankerna. Med hänsyn härtill har kollegium föreslagit, att förenämnda paragraf måtte omformuleras så, att lösningsrätt för aktie som äges av bank endast må tillkomma annan bank.

Departementschefen har gentemot den av trävaruexportföreningen föreslagna anordningen framhållit, att densamma av närliggande skäl icke vore lämplig beträffande ett företag av nu ifrågavarande art, vilket ej borde på grund av eventuellt uppkommande intressekonflikter mellan delägargrupperna äventyras till sitt bestånd.

Utskottet delar departementschefens sålunda uttalade uppfattning. Vad kommerskollegium anfört i fråga om önskvärdheten av en intim samverkan mellan institutet och bankerna synes utskottet i och för sig vara förtjänt av beaktande. Utskottet saknar emellertid anledning antaga att bankerna icke skola med intresse och omsorg vara villiga medverka till en gynnsam lösning av näringslivets kreditfråga genom det nya institutet. Å andra sidan har utskottet icke kunnat finna annat än att bankernas delägarskap i institutet måste från statens sida vara till fördel med hänsyn till den ökade sakkunskap i ledningen, som kan förväntas därav. Den av kommerskollegium uttalade farhågan synes utskottet därför icke böra föranleda ändring av de föreslagna bestämmelserna om skyldighet, respektive rätt för staten att inlösa aktier i institutet.

I fråga om *bolagets förvaltning och revision* innebär förslaget följande. Antalet styrelseledamöter skall utgöra åtta. Bank eller banker, som äga aktier i institutet, skola vara berättigade att särskilt för sig utse högst tre av styrelsens ledamöter jämte suppleanter för dem, varvid staten alltså kommer att erhålla bestämmanderätten i fråga om minst fem styrelseledamöter jämte suppleanter för dem. Vidare skola väljas två re-

visorer — en av dessa av de aktieägarande bankerna, därest de så önska — varjämte ytterligare en revisor skall utses av bank- och fondinspektionen. Däremot har det icke ansetts erforderligt, att institutet skulle stå under överinseende av bankinspektionen.

I ovanberörda motioner har erinran framställts mot att institutet sålunda funnits icke böra ställas under överinseende av bankinspektionen. Motionärerna hava framhållit, att, till skillnad från vad fallet vore beträffande de likaledes med statlig garantifond utrustade hypoteksinrättningarna, det här vore fråga om verklig affärsbankrörelse med alla därmed förbundna risker, liksom även att det förutsattes, att vederbörande låntagares krediter skulle ofta nog vara fördelade mellan kreditinstitutet och av låntagaren anlita affärsbank.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har det syntts utskottet böra tagas under övertägande, huruvida icke det nya kreditinstitutet bör ställas under bankinspektionens kontroll. Enligt utskottets mening synes denna fråga böra göras till föremål för utredning genom Kungl. Maj:ts försorg. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vidtager de åtgärder, som kunna befinnas lämpliga med hänsyn till utredningens resultat.

Enligt § 11 i förslaget till bolagsordning skola samtliga revisorer och deras suppleanter vara med det ekonomiska livet väl förtrodda personer. Fullmäktige i riksbanken hava i sitt yttrande — under hänvisning till bland annat arten av de affärshandlingar, som skola granskas av revisorerna — ifrågasatt, att en av revisorerna bör vara auktoriserad. I avslutning härtill och under erinran om vad som föreskrives i banklagen om revisors kompetens vill utskottet för sin del förorda, att ovanberörda paragraf kompletteras med stadgande, att en av revisorerna skall hava vunnit beprövad erfarenhet beträffande revisionsverksamhet.

Beträffande styrelsens beslutanderätt skulle enligt de sakkunnigas förslag *kvalificerad majoritet* erfordras vid avgörande av vissa viktigare ärenden. Såsom motivering härför hänvisade de sakkunniga till arten av ifrågavarande institut samt åberopade den omständigheten att gängse bankpraxis förutsatte enhällighet vid fattande av beslut, då fråga vore om beviljande av lån och därmed i betydelse likställda avgöranden. — Departementschefen har emellertid icke funnit den sålunda anförda motiveringen bärande, enär det kunde förutsättas, att, där välgrundade skäl inom styrelsen anfördes mot fattande av visst beslut, dessa komme att vinna allmänt beaktande. Det syntes även vara sällsynt, att exempelvis inom en bankstyrelse en sökt kredit tillstyrktes mot någon ledamots bestämda och väl motiverade avrådan. Men ett uttryckligt fastslående av kravet på kvalificerad majoritet för besluts giltighet syntes departementschefen — förutom att det kunde leda till en icke önskvärd bundenhet vid överläggningarna inom styrelsen — stå i föga god överensstämmelse med den föreslagna fördelningen av de ekonomiska insatserna i bolaget och kunde därför ej av departementschefen förordas. Vid ifrågavarande av-

göranden borde emellertid för beslutförhet hos styrelsen fordras, att hela antalet styrelseledamöter vore tillstädes.

Utskottet ansluter sig till den av departementschefen sålunda intagna ståndpunkten.

Viss kreditgivning enligt § 18 bolagsordningen. De sakkunniga hava anvisat en utväg att i särskild ordning förmedla kreditgivning till företag, vilka visserligen icke kunna lämna säkerheter enligt härom i reglementsförslaget intagna bestämmelser men vilka kunna befinnas ur olika synpunkter värda understöd i form av kredit. I detta hänseende föreslås en sådan anordning, att institutets styrelse skall kunna åtaga sig att, mot skälig ersättning till bolaget, för det allmännas räkning och enligt av Konungen meddelade bestämmelser, vid sidan av bolagets angelägenheter, handhava utlåning åt näringsidkare i riket med användande av medel, som av staten i särskild ordning ställas till styrelsens förfogande för sådant ändamål. Föreskrifter härutinnan hava upptagits i § 18 i förslaget till bolagsordning.

På sätt närmare framgår av propositionen (sid. 12 och 13), hava i åtskilliga yttranden betänkligheter uttalats mot förslaget i denna del. Med anledning härav har departementschefen framhållit, att ett utnyttjande av den föreslagna bestämmelsen uppenbarligen krävde riksdagens medverkan. Betänkligheterna vore huvudsakligen av sådan beskaffenhet, att deras värde kunde bedömas först i samband med ett detaljerat praktiskt förslag till sådant utnyttjande. Den motivering, som av de sakkunniga anförts för ifrågavarande förslag, syntes emellertid enligt departementschefens mening giva vid handen, att det innefattade ett praktiskt uppslag, som kunde bliva av betydande värde, och departementschefen förordade därför stadgandets intagande i bolagsordningen. Däremot hade departementschefen ej för avsikt att föreslå avlåtande till årets riksdag av något förslag om överlämnande till styrelsen av allmänna medel att förvaltas i denna ordning. En eventuellt blivande proposition härom komme givetvis att föregås av en ingående utredning. Redan nu borde emellertid fastslås, att denna särskilda medelsförvaltning måste hållas strängt åtskild från bolagets verksamhet.

Vad departementschefen anförut synes utskottet utgöra tillräckliga skäl för att den föreslagna bestämmelsen, som skulle göra det möjligt för staten att för särskilda uppgifter utnyttja styrelsens sakkunskap, inflyter i bolagsordningen.

Vad slutligen angår Kungl. Maj:ts förslag, att riksdagen skulle för den ifrågasatta aktieteckningen i det nya institutet anvisa ett anslag av 5,000,000 kronor, synes det utskottet lämpligt, att detta anslag gives beteckningen förslagsanslag i stället för, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, reservationsanslag. Härigenom skulle anslaget, därest så erfordrades, kunna lämna rum för en högre belastning än förenämnda belopp.

Utöver vad ovan nämnts har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinringar eller uttalanden.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å motionerna I: 361 och II: 638, må

dels för tecknande av aktier i ett enligt av utskottet förordade grunder upprättat institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet under Utgifter för kapitalökning och rubrik Fonden för statens aktier för budgetåret 1934/1935 anvisa ett förslagsanslag, att utgå av lånemedel, av 5,000,000 kronor;

dels besluta, att från riksgäldskontoret skola till institutet såsom garantifond överlämnas svenska statens fyra procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av tolv miljoner kronor, med rätt för institutet att enligt bestämmelserna i bolagsordningen förfoga över obligationerna;

dels ock besluta, att fullmäktige i riksgäldskontoret skola i fall av behov tillhandahålla medel såväl för tecknande av aktier i institutet till högst tre miljoner kronor utöver förberörda belopp av fem miljoner kronor som ock för inlösen av aktier, vilka tillhöra annan än staten.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om höjning av inkomstiteln »Övriga lånemedel» med 5,000,000 kronor torde det ankomma på statsutskottet att avgiva yttrande.

Stockholm den 31 maj 1934.

På det sammansatta stats- och bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

---

12 *Sammansatt stats- och bankoutskotts utlåtande Nr 3.*

Vid förestående ärendes slutbehandling hava närvarit:

från statsutskottet: herrar *Nilsson* i Malmö, *P. A. Bergström*, *Tham*, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik* och *Jonsson* i Eskilstuna; samt

från bankoutskottet: herrar *Åkerberg*, *Lindgren*, *Hansén*, *Ernfors**, *Leffler*, *Ryberg*, *Severin* och *Gustavson* i Sala.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation: se sid. 21.

Bilaga A.

**Förslag
till
Bolagsordning.**

§ 1.

Detta bolag, vars firma är _____, är grundat på aktier enligt bestämmelserna i lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag och lagen den 22 juni 1911 om vissa aktiebolag, som driva lånerörelse.

§ 2.

Bolagets verksamhet har till föremål att idka lånerörelse genom att åt näringsidkare här i riket lämna lån mot säkerhet, som finnes betryggande.

§ 3.

Bolagets styrelse har sitt säte i Stockholm.

§ 4.

Bolagets aktiekapital skall utgöra åtta miljoner kronor, fördelat på aktier å 10 000 kronor.

§ 5.

Såsom garantifond att utgöra en särskild säkerhet för av bolaget ingångna förbindelser ställer staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret till bolagets förfogande svenska statens fyra procent obligationer, uppsägbara från innehavarens sida, till ett sammanlagt belopp av minst tolv miljoner kronor. Garantifonden må tagas i anspråk allenast i den mån vid likvidation av bolaget så finnes erforderligt för att, sedan bolagets egna tillgångar blivit använda, fullgöra bolagets förbindelser. De i garantifonden ingående obligationerna fortfara att tillhöra staten, intill dess obligationerna, på sätt nu sagts, tagits i anspråk, dock att staten ej må för annat ändamål förfoga över dem, förrän det blivit vederbörligen utränt, att obligationerna icke vidare äro för sitt här omförmälda ändamål erforderliga.

Bolaget må icke ingå förbindelser i större omfattning än att sammanlagda kapitalbeloppet av dem uppgår till fyra gånger sammanlagda beloppet av garantifonden och bolagets reservfond.

§ 6.

Bolagets aktier kunna tillhöra allenast staten och svenska bankaktiebolag eller solidariska bankbolag, nedan benämnda banker, ävensom, till ett antal av högst fyra, andra, vilka Konungen godkänner såsom aktieägare.

Staten skall äga minst fem åttondelar av antalet aktier i bolaget.

Aktie, som äges av bank, vare staten berättigad och skyldig lösa till sig sist tre månader efter därom framställd begäran. Sådan begäran skall göras av staten genom chefen för finansdepartementet hos ordföranden i bolagets styrelse, som har att ofördröjligen delgiva densamma den eller de banker, vilkas aktier skola lösas, och av bank hos chefen för finansdepartementet.

Lösesumman för aktie skall motsvara aktiens verkliga värde. Uppnås ej enighet om lösesumman, skall denna bestämmas av en skiljenämnd av tre personer, varav chefen för finansdepartementet utser en, banken en och dessa båda eller, om de ej kunna enas i valet, överståthållaren den tredje.

§ 7.

Till aktieägarna må av bolagets vinst, efter avdrag av vad som skall avsättas till reservfond, årligen utdelas högst fem procent å akties belopp, dock att, där under ett eller flera år utdelning med nu nämnda procentsats ej skett, under följande år må utdelas vad som brustit.

Intill dess reservfonden uppgått till ett belopp, motsvarande femtio procent av aktiekapitalet, må av årets vinst ej utdelas mera än att tjugoprocent av densamma blir tillförd reservfonden. Detsamma skall gälla, därest reservfonden nedgår under sålunda bestämt belopp.

§ 8.

Bolagets styrelse består av åtta ledamöter och lika många suppleanter för dem.

Med undantag, varom i nästa stycke förmäles, väljes styrelsen å ordinarie bolagsstämma för ett år i sänder.

Bank eller banker, som äga aktier i bolaget, äro berättigade att, efter anmälan därom före företaget av de i § 17 under 7) omförmälda val, särskilt för sig utse högst tre av styrelsens ledamöter jämte suppleanter för dem till lika antal. Nu nämnda val skola, med undantag av att andra aktieägare än banker ej i dem deltaga, förrättas i samma ordning och skola gälla för samma tid som de val, vilka företagas enligt vad i andra stycket stadgas.

§ 9.

Konungen förordnar en av styrelsens ledamöter att vara ordförande i styrelsen. Styrelsen väljer inom sig vice ordförande.

Beslut av styrelsen om antagande eller entledigande av verkställande direktör för bolaget, om utfärdande av instruktion för verkställande direktören eller för direktion, som av styrelsen utses för handhavande av förvaltningsangelägenheter, om beviljande av lån eller bolagets iklädande av garantiförpliktelse eller ändring av villkor för beviljat lån eller åtagen garantiförpliktelse, om placering av bolagets medel annorledes än genom utlämnande av beviljade lån eller insättning å bankräkning, om upptagande

av lån eller träffande av annat avtal angående kredit åt bolaget, om framställning till Konungen angående ändring i reglemente, varom i § 13 förmäles, eller om mottagande av förvaltningsuppdrag, som i § 18 avses, vare icke giltigt, med mindre styrelsens samtliga ledamöter äro vid beslutets fattande tillstädes.

Beträffande ärenden, för vilkas avgörande närvaron av hela antalet styrelseledamöter ej erfordras, är styrelsen beslutför, då fem ledamöter äro tillstädes eller fyra, såvida de äro om beslutet ense.

§ 10.

Bolagets firma skall tecknas av minst två personer i förening. Styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna firman.

§ 11.

Styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola granskas av tre revisorer.

En av revisorerna och suppleant för denne förordnas av bank- och fondinspektionen för högst två år i sänder.

De övriga revisorerna jämte två suppleanter för dem väljas årligen å ordinarie bolagsstämma; dock att en av dessa revisorer jämte en suppleant för honom må under betingelser, som i § 8 tredje stycket sägs, kunna utses på sätt där finnes angivet.

Samtliga revisorer och deras suppleanter skola vara med det ekonomiska livet väl förtrogna personer.

§ 12.

Bolagets räkenskaper skola uppgöras och avslutas för kalenderår.

§ 13.

Angående handhavandet av förvaltningen inom bolaget, bolagets utlåningsrörelse och dess upptagande av lån meddelas närmare bestämmelser i av Konungen utfärdat reglemente.

Finnes reglementet vara i behov av ändring eller tillägg, har styrelsen att därom till Konungen ingiva förslag.

§ 14.

Kallelse till bolagsstämma och andra meddelanden till aktieägarna skola ske skriftligen i rekommenderat brev till varje aktieägare. Breven skola vara till posten avlämnade sist två veckor före den ordinarie stämma och sist en vecka före den extra stämma, som med meddelandet avses.

§ 15.

Bolagsstämma öppnas av styrelsens ordförande eller, om han ej är tillstädes, annan ledamot av styrelsen.

Å bolagsstämma må aktieägare rösta för hela antalet av honom innehavda aktier.

§ 16.

Ordinarie bolagsstämma hålles årligen före utgången av april månad.

§ 17.

Vid ordinarie bolagsstämma skola, sedan röstlängd upprättats och ordförande vid stämman blivit vald, förekomma följande ärenden:

- 1) styrelsens och revisorernas berättelser för det förflutna räkenskapsåret;
- 2) fråga om fastställande av balansräkningen;
- 3) fråga om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, förvaltningsberättelsen omfattar;
- 4) fråga om användning av tillgängliga vinstmedel;
- 5) frågor, vilka i behörig ordning hänskjutits till stämmans avgörande;
- 6) bestämmande av arvoden åt styrelseledamöter och revisorer;
- 7) val av styrelseledamöter och revisorer samt suppleanter för dem.

§ 18.

Styrelsen må mot skälig ersättning till bolaget åtaga sig att, för det allmännas räkning och enligt av Konungen meddelade bestämmelser, vid sidan av förvaltningen av bolagets angelägenheter handhava utlåning åt näringsidkare här i riket med användande av medel, som av staten i särskild ordning ställas till styrelsens förfogande för sådant ändamål.

§ 19.

Denna bolagsordning skall för att gälla fastställas av Konungen och må ej utan Konungens medgivande ändras.

Bilaga B.

Förslag
till
Reglemente.

Om förvaltningens handhavande.

§ 1.

Styrelsen sammanträder på ordförandens kallelse så ofta sådant fordras för behandling av föreliggande ärenden. Sammanträde skall ock äga rum, då så påkallas av minst två av styrelsens ledamöter.

Kallelse, så vitt möjligt upptagande de ärenden, som skola förekomma, bör i god tid före sammanträde tillställas styrelsens ledamöter eller, vid hinder för någon av dem, suppleant för honom.

§ 2.

Vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll, som justeras på sätt styrelsen bestämmer.

§ 3.

Styrelsen antager och entledigar verkställande direktör och andra befattningshavare hos bolaget samt bestämmer deras löner och övriga anställningsvillkor.

I mån av behov skall instruktion för befattningshavarna utfärdas av styrelsen.

§ 4.

Till styrelsens avgörande skola hänskjutas alla frågor, som äro av större betydelse eller intresse för bolaget.

Övriga frågor må, enligt av styrelsen för högst ett år i sänder lämnat bemyndigande, avgöras av verkställande direktören eller en av styrelsen utsedd direktion, bestående av verkställande direktören och en eller flera av styrelsens ledamöter eller suppleanter. Lämnas dylikt bemyndigande, skall innehållet i detsamma regleras genom av styrelsen utfärdad instruktion. Innefattar bemyndigandet befogenhet att avgöra frågor om beviljande av lån eller ändring av villkor för beviljade lån, om placering av bolagets medel annorledes än genom utlämnande av beviljade lån eller insättning å bankräkning eller om upptagande av lån eller träffande av annat avtal angående kredit åt bolaget, skola i instruktionen angivas de gränser, inom vilka med bemyndigandet avsedda befogenheter må utövas.

§ 5.

Hos styrelsen skola föredragas:

1) i regel vid varje sammanträde alla av verkställande direktören eller direktionen sedan senaste föredragningen beviljade lån eller medgivna ändringar av villkor för tidigare lämnade lån, verkställda placeringar av bolagets medel annorledes än genom utlämnande av beviljade lån eller insättning å bankräkning, träffade avtal om kredit åt bolaget samt vidtagna åtgärder i andra hänseenden, som finnas vara av beskaffenhet att böra hos styrelsen anmälas;

2) minst två gånger om året bolagets samtliga utestående lån; och

3) likaledes minst två gånger om året sammanställningar för belysande av bolagets ställning och rörelsens gång.

§ 6.

Finnes erforderligt, att särskilda personer incm eller utcm styrelsen äga bemyndigande, att teckna bolagets firma, har styrelsen att därom meddela bestämmelse minst en gång årligen.

§ 7.

Revisorerna äga att till sitt biträde antaga siffergranskare samt för dennes arbete fastställa instruktion.

Siffergranskarens arvode bestämmes av revisorerna, dock att där styrelsen så finner erforderligt, frågan om arvodet skall hänskjutas till avgörande av bolagsstämma.

§ 8.

Styrelsens förvaltningsberättelse och revisorernas utlåtande skola genom styrelsens försorg minst fjorton dagar före ordinarie bolagsstämman offentliggöras i tryck.

Om utlåningen.

§ 9.

Lån må ej beviljas annorledes än på viss tid, som endast då särskilda omständigheter därtill föranleda må överstiga tio år. Överstiger tiden ett år, skall i regel låntagaren vara ålagd skyldighet att gälda lånet genom avbetalningar enligt fastställd plan. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må anstånd beviljas för högst ett år i sänder med fullgörande av föreskriven avbetalning.

§ 10.

At samme eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna låntagare må lån ej beviljas i större omfattning än att lånens

sammanlagda kapitalbelopp icke överstiger det belopp, som motsvarar tjugo procent av sammanlagda aktiekapitalet och reservfonden i bolaget, eller ock, om det belopp, vartill tio procent av sammanlagda kapitalbeloppet av bolagets utestående förbindelser uppgå, är större, detta belopp.

§ 11.

Vid prövning av uppkommen lånefråga skola ändamålet med lånet, sökandens ställning och den erbjudna säkerhetens beskaffenhet noggrant undersökas.

Ej må lån beviljas, med mindre ändamålet med lånet finnes ägnat att befordra en sund utveckling av det företag, för vilket lånet är avsett; sökanden anses besitta nödiga förutsättningar att på avsett sätt göra lånet gagneligt; och säkerheten för lånet finnes vara i och för sig fullt betryggande.

§ 12.

Vid den värdering av erbjuden säkerhet, som vid prövning av lånesökans skall företagas, skall hänsyn tagas ej endast till säkerhetens art och saluvärde utan ock till andra omständigheter, som för bedömandet äga betydelse, såsom säkerhetens avkastning, räntabiliteten hos sökandens rörelse och lånetidens längd.

Där säkerhetens art därtill föranleder, skall värderingen i regel grundas på besiktning.

§ 13.

Lån må i regel icke beviljas till högre belopp än femtio procent av det värde, vartill säkerheten uppskattas.

§ 14.

Styrelsen har att övervaka, att värdet av för lån lämnad säkerhet icke minskas i vidare mån än som med hänsyn till bolagets intresse må anses försvarligt ävensom, i fråga om sådan i säkerheten ingående egendom, som bör vara försäkrad, att försäkringen är ordnad på för bolaget betryggande sätt och vederbörligen hålles vid makt.

§ 15.

Vid beviljande av lån skall styrelsen förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till betalning omedelbart eller inom viss av styrelsen bestämd tid, därest enligt styrelsens mening ställd säkerhet undergått märklig försämring eller för bolaget betryggande försäkring icke finnes eller låntagaren eljest icke fullgör de för lånet gällande villkor.

§ 16.

Av låntagare lämnad säkerhet skall förskrivas att gälla för samtliga hans förbindelser hos bolaget.

§ 17.

Lån må beviljas endast i svenskt mynt.

§ 18.

Vad ovan i detta reglemente är sagt angående lån skall i tillämpliga delar gälla även garantiförpliktelser, som bolaget ikläder sig.

Om upplåningen.

§ 19.

Obligationslån, som av bolaget upptages, skall bolaget vara skyldigt att återbetala genom amortering enligt plan, som angives i låneavtalet, eller efter uppsägning.

Sådant lån skall bolaget kunna senast tio år efter dess upptagande uppsäga till inbetalning inom tid, som är i låneavtalet bestämd.

Om vården av bolagets värdehandlingar.

§ 20.

Bolagets samtliga värdehandlingar skola vårdas antingen av riksbanken eller av annan bank eller ock på annat lika betryggande sätt.

Reservation

av herrar *Tham, Lindgren, Ernfors, Holmgren* och *Leffler*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»De sakkunniga hava enligt de för utredningen meddelade direktiven haft att i första hand undersöka möjligheten av och förutsättningen för inrättandet av ett särskilt institut för långfristig och medellång kreditgivning. Från denna utgångspunkt har utredningen endast kommit att inriktas på att påvisa behovet och lämpligheten av ett sådant institut. Denna begränsning av utredningens uppgift har jämte den korta tid, som stått till de sakkunnigas förfogande, medfört, att det förslag, som de sakkunniga framlagt, icke kan göra anspråk på att vara ett resultat av en förutsättningslös och allsidig utredning. Vid sådant förhållande synes det utskottet vara i hög grad betänkligt att lägga detta förslag till grund för en så betydande omläggning inom bankväsendet, som inrättandet av den föreslagna statsbanken skulle utgöra. Såvitt den i ärendet förebragta motiveringen utvisar, förefinnes icke någon särskild anledning till forcing av frågan. Utskottet delar därför den i åtskilliga yttranden uttalade uppfattningen, att frågans vikt kräver, att densamma göres till föremål för ett mera ingående övervägande än hittills skett. Några olägenheter torde icke kunna uppkomma genom ett uppskov med frågans lösning i och för förnyad utredning; särskilt med hänsyn till nu rådande rikliga tillgång på medel hos redan existerande kreditinrättningar torde näringslivet icke behöva lida brist på kredit mot betryggande säkerhet.

Det förnyade övervägande, som den föreliggande frågan enligt utskottets mening bör underkastas, bör i främsta rummet avse den av de sakkunniga endast i förbigående antydda möjligheten att tillgodose näringslivets behov av långfristig kredit inom ramen av den redan förefintliga kreditorganisationen. En sådan lösning av kreditfrågan torde utan tvivel vara den mest rationella, enär affärsbankerna redan förfoga över erforderlig sakkunskap och en hela landet omfattande organisation. Att under sådana förhållanden skapa ett helt nytt kreditorgan synes icke vara försvarligt ur ekonomisk synpunkt. Därtill kommer, att en uppdelning av krediten till näringslivet på två kreditgivare, den kortfristiga krediten hos bank och den längre krediten hos det ifrågasatta institutet, måste innebära olägenheter såväl för den långgivande som den låntagande parten.

Med hänsyn till vad nu anförts bör den förnyade utredning, utskottet förordar, hava till uppgift att föreslå sådana ändringar i banklagstift-

ningen, som kunna möjliggöra för bankerna att tillgodose näringslivets långfristiga kreditbehov genom bundna lån på lång sikt med fast ränta. Med hänsyn till kravet på bankernas likviditet torde bankerna samtidigt böra erhålla tillstånd att verkställa långfristig upp- eller inlåning. De ändringar i banklagen, som sålunda skulle kunna ifrågakomma, skulle enligt utskottets mening utgöra ett fullföljande och kompletterande av den år 1933 genomförda lagstiftningen.

Av det anförda framgår, att utskottet visserligen finner åtgärder erforderliga för att möjliggöra att kreditgivningen på längre tid till näringslivet ordnas på ett mera ändamålsenligt sätt men att utskottet icke kunnat godkänna den i sådant syfte av Kungl. Maj:ts föreslagna anordningen. Utöver de skäl för sin avvisande hållning mot förslaget, som utskottet redan angivit, vill utskottet framhålla följande.

Anordnandet av en statlig affärsbankrörelse med huvudsaklig uppgift att tillgodose den långfristiga och givetvis mera riskfyllda kreditgivningen innebär, att betydande ekonomiska risker, vilka hittills väsentligen tagits av enskilda företag, skulle överflyttas på staten. Dessa risker komma säkerligen icke att förminskas därför att staten kommer att ombesörja utlåningen. Snarare kan det befaras, att de komma att ökas, hur stränga regler för utlåningen som än fastställas, och hur stark kontrollen än göres. Enligt utskottets mening torde ett statligt organ vara ett enskilt företag underlägset, då det gäller att handhava de ofta synnerligen svåra spörsmål, som prövningen av här avsedda kreditärenden utgör. Härtill komma svårigheterna att förhindra, att politiskt inflytande gör sig gällande i lånerörelsen. Uppenbart är, att alldeles särskilt stora krav måste ställas på ledningens sakkunskap och lämplighet för uppgiften. Med den lösliga intressegemenskap mellan bankerna och institutet, på vilket förslaget är uppbyggt, saknas garantier för att bankernas sakkunskap alltid skall få göra sig gällande vid ledningen av institutet. I detta avseende innebär Kungl. Maj:ts förslag en försämring av de sakkunnigas förslag, i det att den av de senare ifrågasatta kvalificerade majoriteten för styrelsens beslut i vissa viktiga ärenden icke upptagits i Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets betänkligheter mot det föreliggande förslaget hava ytterligare ökat på grund av innehållet i de avgivna yttrandena. Visserligen avstyrkes förslaget i dess helhet endast i ett yttrande, men i flertalet yttranden hava på viktiga punkter framställts allvarliga erinringar mot förslaget, ägnade att i hög grad förringa värdet av detsamma. Vad särskilt angår den i § 18 i förslaget till bolagsordning intagna bestämmelsen om möjlighet för styrelsen att handhava utlåning mot mindre betryggande säkerhet, har införandet av denna bestämmelse bestämt avstyrkts av flertalet hörda myndigheter. Departementschefen har emellertid under hänvisning bland annat till att riksdagen i sinom tid kommer att få taga del av eventuella förslag till utnyttjande av bestämmelsen avvisat de

framförda betänkligheterna. En större klarhet på denna punkt synes utskottet önskvärd, innan ståndpunkt kan tagas till förslaget. Utskottet har vidare uppmärksammat, att departementschefen underlåtit att till behandling upptaga ett flertal i yttrandena framförda, enligt utskottets mening beaktansvärda förslag till detaljändringar.

Aberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till motionerna I: 361 och II: 638, må avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition.»
